

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI
BIURO PREWENCJI

ul. Puławska 148/150; 02-624 Warszawa; tel. 22 60 122 05 fax 22 60 134 97
bprew@policja.gov.pl

EP - 2988 | 2426/16

Warszawa, dnia 26 października 2016 r.

**Polska Federacja Związkowa
Pracowników Socjalnych
i Pomocy Społecznej**

**ul. Rakowiecka 21/4
31-510 Kraków**

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 września 2016 r. I. dz. PFZ/W/136/2016 informujące Komendanta Głównego Policji o niewłaściwej praktyce legitymowania przez funkcjonariuszy Policji pracowników socjalnych, w trakcie wykonywania przez nich czynności służbowych, polegającej na żądaniu okazania dowodu osobistego, nie uznając przy tym posiadanej w trakcie przeprowadzanej czynności legitymacji służbowej pracownika socjalnego, jako dokumentu wystarczającego do ustalenia tożsamości osoby, uprzejmie informuję, że Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji poddało wnikliwej analizie poruszoną w przedmiotowym piśmie problematykę.

Zawarte w treści wystąpienia uwagi pracowników socjalnych, z różnych regionów Polski, pozwalają przypuszczać, że legitymacja służbowa pracownika socjalnego nie zawsze jest respektowana przez funkcjonariuszy Policji w przypadku wystąpienia konieczności zidentyfikowania tożsamości pracownika socjalnego podejmującego ustawowe czynności służbowe. Z treści pisma wybrzmiewa również, identyfikowana przez pracowników socjalnych, potrzeba ochrony ich danych osobowych (w szczególności miejsca zamieszkania) przed możliwością zapoznania się z nimi przez osoby, z udziałem których wykonywane są czynności.

Uwzględniając powyższe, uprzejmie przedstawiam stanowisko Biura Prewencji Komendy Głównej Policji w tym zakresie.

Uprawnienie funkcjonariuszy Policji do legitymowania osoby w celu ustalenia jej tożsamości znajduje swoje umocowanie w art. 15 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, z późn. zm.), natomiast kwestia jego wykorzystania powinna wynikać z zakresu realizowanych przez policjanta czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych, administracyjno-porządkowych, o czym stanowi art. 14 ust. 1 cyt. *ustawy*.

Sposób postępowania przez policjantów przy wykonywaniu ww. uprawnień określony został w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1565, zwanym dalej *rozporządzeniem*).

Zgodnie z § 4 *rozporządzenia*, policjant ustala tożsamość osoby legitymowanej na podstawie: dowodu osobistego, dokumentu paszportowego, zagranicznego dokumentu

tożsamości, innego dokumentu zawierającego fotografię i oznaczonego numerem lub serią, informacji o osobie w postaci zdjęcia wraz z opisem wizerunku osoby lub odcisków linii papilarnych zgromadzonych w policyjnych zbiorach danych lub zbiorach danych, do których Policja ma dostęp na podstawie art. 20 ust. 15 i 16 *ustawy o Policji* oraz oświadczenia innej osoby, której tożsamość została ustalona na podstawie wyżej wskazanych dokumentów. Natomiast w § 7 *rozporządzenia* wskazano, iż policjant dokonujący czynności legitymowania, dokumentuje ją określając imię (imiona) i nazwisko oraz adres zamieszkania lub pobytu, numer PESEL, a w przypadku braku informacji o numerze PESEL - datę i miejsce urodzenia oraz imiona rodziców i nazwisko rodowe; rodzaj i cechy identyfikacyjne dokumentu, na podstawie którego ustalił tożsamość osoby legitymowanej.

Przywołane powyżej przepisy ustawowe wskazują na uprawnienie policjantów do legitymowania osób, z jednoczesnym określeniem zakresu danych, do zebrania których obliuguje przytoczony akt wykonawczy. Tym samym należy wziąć pod uwagę fakt, iż w praktyce mogą wystąpić sytuacje, w których funkcjonariusz Policji przystąpi do realizacji czynności we wskazanym zakresie z udziałem pracowników socjalnych. Mogą one dotyczyć np. zakłócania porządku prawnego, naruszenia nietykalności cielesnej pracownika socjalnego, których udokumentowanie może wiązać się z koniecznością kompleksowego zebrania przez Policję informacji na potrzeby późniejszego etapu postępowania dowodowego.

W ocenie Biura Prewencji KGP, nie zawsze będzie jednak występowała konieczność zebrania pełnych danych personalnych oraz adresu zamieszkania lub pobytu pracownika socjalnego.

Z taką sytuacją możemy mieć do czynienia w sytuacji przystępowania przez policjanta do udzielenia asysty pracownikowi socjalnemu w trybie art. 107 ust. 3a *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.). Ponieważ *ustawa* ta nie przewiduje aktu wykonawczego wskazującego sposób postępowania policjanta podczas udzielania asysty, znalazło to odzwierciedlenie w zawartym w dniu 3 sierpnia 2016 r. pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a Komendantem Głównym Policji dokumencie *Ogólnych zasad postępowania przy zapewnieniu przez Policję asysty pracownikowi socjalnemu przeprowadzającemu rodzinny wywiad środowiskowy lub świadczącemu pracę socjalną w środowisku*, w treści którego wskazano m.in. że funkcjonariusz Policji udziela asysty pracownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej po okazaniu legitymacji pracownika socjalnego, co ma na celu zweryfikowanie czy osoba jest uprawnionym urzędnikiem.

Podobnie postąpi w sytuacji współdziałania z pracownikiem socjalnym przy realizacji jego uprawnienia do odebrania dziecka i umieszczenia go w rodzinie zastępczej.

Weryfikowanie tożsamości jedynie w oparciu o ww. legitymację służbową bez rozszerzenia zakresu danych dotyczących pracownika socjalnego, nie będzie jednak miało zastosowania w odniesieniu do wykonywania z jego udziałem czynności procesowych, np. przesłuchania (zawiadamiający, pokrzywdzony, świadek). W tym przypadku funkcjonariusz Policji rozpoczynając czynność przesłuchania obowiązany jest zgodnie z art. 191 *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555, z późn. zm. zwany dalej *kpk*) do zapytania świadka m.in. o imię, nazwisko, wiek, zajęcie. Natomiast miejsce zamieszkania świadka ustala na podstawie dokumentu tożsamości lub pisemnego oświadczenia, a więc wspomniany zakres danych personalnych wykracza poza zakres danych znajdujący się na legitymacji pracownika socjalnego.

Należy w tym miejscu wskazać, iż przy wszystkich czynnościach z udziałem świadka/pokrzywdzonego funkcjonują procedury zapewniające zachowanie w tajemnicy miejsca jego zamieszkania lub miejsca pracy. W szczególności pytania zadawane świadkowi nie mogą zmierzać do ujawnienia ww. miejsc, chyba że ma to znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sposób postępowania w powyższym zakresie określono w przepisach art. 148a *kpk* (przepis ten recypowany jest na grunt prawa wykroczeń).

Podkreślenia wymaga fakt, iż przepisy *ustawy o pomocy społecznej* w określonych przypadkach obligują pracownika socjalnego do okazania legitymacji służbowej (przed przystąpieniem do czynności), co w konsekwencji powoduje, że pracownik socjalny ujawnia imię, nazwisko oraz miejsce wykonywanej pracy. W związku z powyższym anonimizacja miejsca pracy pracownika socjalnego wydaje się bezzasadna.

Specyfika wykonywanej pracy, a także przypadki przemocy skierowane wobec pracowników socjalnych wymuszają minimalizowanie ryzyka pozyskania ich danych osobowych (w szczególności miejsca zamieszkania) przez osoby do tego nieuprawnione.

Stanowisko Biura Prewencji KGP wypracowane w zakresie poruszonego problemu, w oparciu o przytoczone podstawy prawne, przesłano do komendantów wojewódzkich/Stołecznej Policji celem spowodowania zapoznania z jego treścią funkcjonariuszy z podległych jednostek organizacyjnych Policji.

Wyrażam przekonanie, że powyższe przyczyni się do współdziałania Policji z pracownikami ośrodków pomocy społecznej przy wzajemnym zrozumieniu obowiązujących przepisów prawa oraz jednoczesnym zachowaniu należytych gwarancji zapewnienia standardów bezpieczeństwa dla pozyskiwania danych osobowych.

DYREKTOR
Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji
insp. Dariusz MINKIEWICZ

Wyk. w 2 egz.

egz. nr 1 – adresat (poczta tradycyjna / e-mail: kontakt@federacja-socjalnych.pl)

egz. nr 2 – a/a

wyk. M. Koldys